

Beste Lezer,

Waar ik het idee voor *Elke Dag* vandaan heb, kan ik met geen mogelijkheid zeggen. Het is niet iets wat ik heb gedroomd. Ik heb het evenmin opgepikt in gesprekken met vrienden. Het is niet bedacht in een laboratorium en het is (gelukkig) ook niet gebaseerd op mijn eigen leven.

Het idee schoot me zomaar een keer te binnen. Het bleef een poos in mijn hoofd hangen en kwam weer tevoorschijn, op het moment dat ik zat na te denken over een nieuw boek. Toen ik begon te schrijven, wist ik niet waar het verhaal heen zou gaan.

Geen enkel idee? vraag je misschien.

Nee, geen enkel idee.

Ik had wel de gedachte dat het een verhaal moest worden over een tiener van een jaar of vijftien, zestien die sinds zijn geboorte elke ochtend wakker werd in het lichaam en het leven van een ander. Maar meer wist ik niet. Ik had wel veel vragen. Hoe zou het zijn om alleen maar een persoonlijkheid te zijn, een geest, zonder duidelijkheid over geslacht, ras, afkomst of plaatsbepaling van welke soort dan ook? Zou je verliefd kunnen worden op iemand die zich elke dag in een ander lichaam manifesteerde? Zou je van iemand kunnen gaan houden die weliswaar geen vaste verschijningsvorm had, maar wel dezelfde geest, dezelfde persoonlijkheid?

Ik had geen antwoorden op al deze vragen. Dus ik begon te schrijven om de antwoorden al doende te ontdekken. Het resultaat, dit boek, houd je nu in je hand.

Om een of andere reden (en daarover kunnen we misschien een keer van gedachten wisselen) schrijf ik graag over de liefde. Dit boek heeft me naar plekken gebracht waarvan ik niet had gedacht dat ik er als schrijver ooit zou komen. Maar ik ben blij dat het zo is gegaan.

Dit is wat ik kwijt wilde. Voor mij gaat dit boek over ontdekking, en ik hoop dat jij, lezer, dat ook zo voelt.

David Levithan

DAG 5994

Ik word wakker.

Onmiddellijk wil ik weten wie ik vandaag ben. Het gaat niet alleen om het lichaam. Ik doe mijn ogen open en kijk of de huid op mijn arm licht of donker is, of ik littekens heb of een gave huid, ik voel of mijn haar lang is of kort, of ik dik ben of dun, jongen of meisje. In het lichaam voel ik me gauw thuis, omdat ik eraan gewend ben elke ochtend in een ander lijf wakker te worden. Het is datgene wat dat lichaam doet leven, waar ik soms maar moeilijk hoogte van krijg.

Ik ben elke dag iemand anders. Ik ben mezelf – ik weet dat ik mezelf ben – maar ik ben ook iemand anders.

Zo is het altijd geweest.

De informatie is er. Ik word wakker, doe mijn ogen open, begrijp dat het een nieuwe morgen is, een nieuwe plaats. De levensbeschrijving wordt me duidelijk, een welkom geschenk van dat deel van de geest dat niet van mij is. Vandaag ben ik Justin. Op de een of andere manier weet ik dat – dat ik Justin heet – en tegelijkertijd weet ik dat ik niet echt Justin ben, ik leen alleen een dag lang zijn leven. Ik kijk om me heen en weet dat dit zijn kamer is. Dit is zijn huis. De wekker zal over zeven minuten aflopen.

Ik ben nooit tweemaal dezelfde persoon, maar ik ben wel eerder dit type mens geweest. Overal kleren. Veel meer games dan boeken. Hij slaapt in zijn boxer. Aan de smaak van zijn mond proef ik dat hij een roker is. Maar hij is niet zo verslaafd dat hij een sigaret wil zodra hij wakker wordt.

‘Goedemorgen, Justin,’ zeg ik. Ik wil zijn stem horen. Laag. De stem in mijn hoofd is altijd anders.

Justin zorgt niet goed voor zichzelf. Hij heeft jeuk op zijn hoofd. Zijn ogen gingen al niet gemakkelijk open. Hij heeft niet veel geslapen.

Ik weet nu al dat dit geen leuke dag wordt.

Het is moeilijk in het lichaam te zitten van iemand die je niet mag, omdat je hem of haar wel moet respecteren. Ik heb in het verleden levens van mensen beschadigd en ik heb gemerkt dat ik, zodra ik de fout in ga, daar last van krijg. Dus probeer ik voorzichtig te zijn.

Voor zover ik weet is elke persoon die ik bewoon even oud als ik. Ik spring niet van zestien naar zestig jaar. Nu ben ik alleen maar zestien. Ik weet niet hoe dit werkt. Of waarom. Ik ben er lang geleden mee opgehouden naar een antwoord te zoeken. Ik zal er nooit achter komen, zoals een normaal mens nooit zal weten waarom hij of zij bestaat. Uiteindelijk moet je je neerleggen bij het feit dat je simpelweg bent. Het waarom ervan zul je nooit weten. Je kunt allerlei theorieën ontwikkelen, maar het valt niet te bewijzen.

Ik kan feiten te weten komen, maar heb geen toegang tot gevoelens. Ik weet dat dit Justins kamer is, maar ik heb geen idee of die naar zijn zin is, of niet. Wil hij zijn ouders in de kamer hiernaast doden? Of zou hij verloren zijn zonder zijn moeder, die net binnenkomt om te kijken of hij inderdaad wakker is? Dat kan ik onmogelijk zeggen. Het is alsof dat deel van mij hetzelfde deel vervangt van elke persoon die ik bewoon. En hoewel ik blij ben dat de gedachten van mij zijn, zou ik af en toe wel eens een hint willen krijgen hoe de andere persoon denkt. Dat zou gemakkelijker zijn. We hebben allemaal geheimen, vooral van binnenuit gezien.

De wekker loopt af. Ik pak een shirt en een spijkerbroek maar iets laat me weten dat dit hetzelfde shirt is dat Justin gisteren aanhad. Ik pak een ander shirt. Ik neem de kleren mee naar de badkamer, stap onder de douche en kleed me daarna aan. Zijn ouders zijn in de keuken. Ze hebben er geen idee van dat er iets veranderd is.

Zestien jaar is heel veel tijd om te oefenen. Ik maak meestal geen fouten. Niet meer.

Zijn ouders zijn voor mij geen probleem: Justin zegt 's morgens niet veel tegen hen, dus hoef ik niet te praten. Ik ben eraan gewend geraakt dat ik het gevoel van verwachting herken in anderen, of het ontbreken daarvan. Ik eet mijn kommetje cornflakes leeg, zet het in de gootsteen zonder het af te wassen, pak Justins sleutels en ga.

Gisteren was ik een meisje in een stad die, denk ik, op twee uur rijden ligt van hier. De dag daarvoor was ik een jongen in een stad die nog drie uur rijden verder ligt. Ik begin hun bijzonderheden al

te vergeten. Dat moet wel, of ik zal me nooit meer herinneren wie ik werkelijk ben.

Justin luistert naar harde en irritante muziek van een harde en irritante zender, waarop harde en irritante dj's harde en irritante grappen maken om de ochtend door te komen. Meer hoeft ik niet te weten over Justin, echt niet. Ik ga zijn geheugen binnen, omdat ik de weg naar school moet weten. Ik wil ook weten waar ik moet parkeren, welk kastje van hem is, wat de cijfercombinatie is om het te openen. En ik wil de namen weten van de mensen die hij kent, in de gangen.

Soms krijg ik dit niet allemaal voor elkaar. Ik kan het dan niet opbrengen om naar school te gaan en me door de dag heen te loodsen. Dan meld ik me ziek, ik blijf in bed en lees een paar boeken. Maar zelfs dat gaat na een tijd vervelen en dan ga ik weer de uitdaging aan van een nieuwe school, nieuwe vrienden. Eén dag lang.

Ik haal Justins boeken uit zijn kastje en krijg het gevoel dat er iemand achter me staat. Ik draai me om en het meisje dat ik zie is transparant in haar emoties – aarzelend en vol verwachting, nerveus en bewonderend. Ik hoeft niet Justins geest binnen te gaan om te weten dat ze zijn vriendin is. Niemand anders zou zo op hem reageren, zo onzeker overkomen in zijn aanwezigheid. Ze is mooi, maar ze ziet het niet. Ze verbergt zich achter haar haar, blij en tegelijkertijd ongelukkig me te zien.

Haar naam is Rhiannon. En even – een fractie van een seconde – denk ik, ja, dit is de juiste naam voor haar. Ik weet niet waarom. Ik ken haar niet. Maar het voelt goed.

Dit denkt Justin niet. Ik denk dat. Ik probeer het te negeren. Ik ben niet de persoon met wie ze wil praten.

'Hoi,' zeg ik nonchalant. Ik wil geen fout maken.

'Hoi,' mompelt ze terug.

Ze kijkt naar de grond, naar haar Converses vol inkttekeningen. Ze heeft er steden op getekend, skylines rond de zolen. Er is iets voorgevallen tussen haar en Justin. Ik weet niet wat het is. Waarschijnlijk is het niet iets wat Justin herkende op het moment dat het gebeurde.

'Alles goed met je?' vraag ik.

Ik zie de verrassing op haar gezicht, zelfs al probeert ze die te verbergen. Het is niet iets wat Justin normaal vraagt.

En het rare is dat ik het antwoord wil weten. Het feit dat het Justin niets zou kunnen schelen, maakt dat ik het zelfs graag wil weten.

‘Ja, hoor,’ zegt ze, maar het klinkt aarzelend. Ik vind het moeilijk om haar aan te kijken. Ik weet uit ervaring dat er achter elk meisje, hoe onbelangrijk ook, een kernwaarheid te vinden is. Zij verbergt de hare, maar tegelijkertijd wil ze dat ik die waarheid zie. Nou ja, Justin dan natuurlijk. En die waarheid is er, net buiten mijn bereik. Een geluid, dat wacht tot het een woord wordt. Ze is zo verloren in haar treurigheid dat ze geen idee heeft hoe zichtbaar dat is. Ik geloof dat ik haar begrijp – even neem ik aan dat ik haar begrijp – maar dan, vanuit die treurigheid, verrast ze me met een korte vlag van vastberadenheid. Onverschrokkenheid zelfs.

Ze kijkt niet meer naar haar schoenen. Ze kijkt me aan en vraagt: ‘Ben je boos op me?’

Ik kan geen reden bedenken waarom ik boos op haar zou zijn. Ik ben hooguit boos op Justin, omdat hij haar zo kleineert. Het is te zien aan haar lichaamstaal. In aanwezigheid van Justin maakt ze zich klein.

‘Nee,’ zeg ik. ‘Ik ben helemaal niet boos op je.’

Ik zeg tegen haar wat ze wil horen, maar ze vertrouwt het niet. Ik fluister haar de juiste woorden in, maar zij denkt wantrouwig dat er de nodige haken en ogen aan zitten.

Dit is niet mijn probleem. Dat weet ik. Ik ben hier maar één dag. Ik kan niet de problemen oplossen van iemands vriendje. Ik mag niemands leven veranderen.

Ik keer me van haar af, gooi het kastje dicht en sluit het af. Ze staat nog op dezelfde plaats, lijkt verankerd in de diepe, wanhopige eenzaamheid van een slechte relatie.

‘Wil je vandaag nog samen lunchen?’ vraagt ze.

Het gemakkelijkste zou zijn nee te zeggen. Dat doe ik vaak: als ik voel dat de andere persoon mij in zijn leven wil trekken, ren ik de andere kant uit.

Maar er is iets aan haar – de steden op haar schoenen, de vlag van onverschrokkenheid, de onnodige treurigheid – waardoor ik wil weten wat het woord zal zijn als het niet alleen een geluid meer is. Ik heb jarenlang mensen ontmoet zonder hen ooit te leren kennen en vanmorgen, op deze plek, met dit meisje, heb ik het gevoel

– heel vaag – dat ik dat woord wil weten. En op een moment van óf zwakte óf dapperheid van mijn kant, besluit ik eraan toe te geven. Ik wil meer weten.

‘Absoluut,’ zeg ik, ‘samen lunchen, gezellig!’

Opnieuw doorgrond ik haar: wat ik heb gezegd is te enthousiast. Justin is nooit enthousiast.

‘Cool,’ voeg ik eraan toe.

Ze is opgelucht. Of, in elk geval, zo opgelucht als ze zichzelf toestaat te zijn, wat een heel behoedzame soort opluchting is. Door Justins geest binnen te gaan weet ik dat zij en Justin al meer dan een jaar iets met elkaar hebben. Details ontbreken. Justin herinnert zich de exacte datum niet.

Ze steekt haar hand uit en neemt de mijne. Ik ben verbaasd, omdat het zo goed voelt.

‘Ik ben blij dat je niet boos op me bent,’ zegt ze. ‘Ik wil alleen maar dat alles goed is.’

Ik knik. Als er iets is wat ik heb geleerd, is het dit: we willen allemaal dat alles goed is. We willen zelfs niet dat iets fantastisch of wonderbaarlijk of uitstekend is. We kiezen opgewekt voor ‘goed’, omdat ‘goed’ meestal oké is.

De eerste bel gaat.

‘Tot straks,’ zeg ik.

Eenvoudige belofte, maar voor Rhiannon van grote betekenis.

In het begin was het moeilijk om dag in dag uit te leven zonder duurzame relaties, zonder het bestaan van anderen ingrijpend te veranderen. Toen ik jonger was, snakke ik naar een hechte vriendschap, naar intimiteit. Ik sloot vriendschappen zonder in te zien hoe snel en definitief ze weer verbroken zouden worden. Ik trok me het leven van andere mensen persoonlijk aan; ik had het gevoel dat hun vrienden mijn vrienden konden zijn. Hun ouders konden mijn ouders zijn. Maar na een poosje moest ik daarmee ophouden. Het was verschrikkelijk om te leven met ontelbare momenten van afscheid.

Ik ben een zwerver en hoe eenzaam dat ook kan zijn, het is ook zeer bevrijdend. Ik zal mezelf nooit definiëren als wie dan ook. Ik zal nooit de druk voelen van leeftijdgenoten, of de last van verwachtingen van ouders. Ik kan iedereen zien als een stukje van een geheel en me ook concentreren op het geheel. Ik heb geleerd hoe ik

moet observeren, veel beter dan de meeste mensen dat doen. Ik ben niet verblind door het verleden of gemotiveerd door de toekomst. Ik concentreer me op het heden, omdat dat mijn bestemming is, waarin ik leef.

Ik leer. Soms wordt me iets bijgebracht wat me al in tientallen andere klaslokalen is bijgebracht. Soms leer ik iets volkomen nieuws. Ik moet me toegang verschaffen tot het lichaam, de geest en zien welke informatie beide inhouden. En als ik dat doe, leer ik. Kennis is het enige wat ik meeneem als ik weer verdwijn.

Ik weet zoveel dingen die Justin niet weet en die hij nooit zal weten. Ik zit daar in zijn wiskundeles, doe zijn aantekenschrift open en schrijf zinnen neer die hij nooit heeft gehoord. Shakespeare en Kerouac en Dickinson. Morgen of een of andere dag na morgen, of wellicht nooit, zal hij deze woorden zien staan in zijn eigen handschrift en zal hij geen idee hebben waar ze vandaan komen of zelfs wat ze betekenen.

Er is zoveel tussenkomst als ik mezelf toesta. Verder moet alles netjes worden gedaan.

Rhiannon blijft me bij. Haar bijzonderheden. Flarden van Justins herinneringen. Kleine dingen, zoals hoe haar haar valt, bijvoorbeeld, zoals ze op haar nagels bijt, de vastbeslotenheid en berusting in haar stem. Willekeurige dingen. Ik zie haar dansen met Justins grootvader, omdat hij gezegd heeft dat hij wil dansen met een mooie meid. Ik zie hoe ze haar ogen dichtdoet bij een enge film, glurend tussen haar vingers door, genietend van haar angst. Dat zijn de goede herinneringen. Ik kijk niet naar andere.

Ik zie haar maar één keer in de ochtend, we komen elkaar tegen tussen het eerste en het tweede uur. Ik merk dat ik glimlach als ze dichterbij komt en ze glimlacht terug. Zo simpel is het. Simpel en ingewikkeld, zoals de meeste dingen die waarachtig zijn. Ik merk dat ik na het tweede uur kijk of ik haar weer zie en dan opnieuw na het derde en vierde uur. Ik heb hier zelf geen controle over. Ik wil haar zien. Simpel. Ingewikkeld.

Tegen lunchtijd ben ik doodmoe. Justins lichaam is afgemat door te weinig slaap en ik, in dat lichaam, ben doodmoe van rusteloosheid en te veel gedachten.

Ik wacht op haar bij Justins kastje. De eerste bel gaat. De twee-

de bel gaat. Geen Rhiannon. Misschien moest ik haar ergens anders ontmoeten. Misschien is Justin vergeten waar ze elkaar altijd treffen?

Als dat zo is, is ze eraan gewend dat Justin vaak iets vergeet. Ze vindt me precies op het moment waarop ik op het punt sta het op te geven. De gangen zijn bijna leeg. Iedereen is al in een drafje naar de kantine gegaan. Ze komt dichterbij dan vanmorgen vroeg.

‘Hoi,’ zeg ik.

‘Hoi,’ zegt zij.

Ze kijkt me aan. Justin is degene die het initiatief neemt en dingen uitzoekt. Justin is degene die zegt wat ze gaan doen.

Daar word ik somber van.

Ik heb dit al te vaak gezien. Die niet gerechtvaardigde toewijding. Kampen met de angst dat je bij de verkeerde persoon bent, omdat je niet kunt omgaan met de angst voor het alleen-zijn. De hoop met een zweempje twijfel en de twijfel met een zweempje hoop. Elke keer dat ik die gevoelens zie in het gezicht van iemand anders, word ik daar somber van. En er is iets in Rhiannons gezicht wat meer is dan alleen maar de teleurstellingen. Ik zie er ook zachtheid in. Een zachtheid die Justin nooit van zijn leven zal waarderen. Niemand ziet het, maar ik zie het onmiddellijk.

Ik neem al mijn boeken en leg ze in het kastje. Ik loop naar haar toe en leg mijn hand even op haar arm.

Ik heb geen idee wat ik doe. Ik weet alleen dat ik het doe.

‘Laten we ergens heen gaan,’ zeg ik. ‘Waar wil je heen?’

Ik ben nu zo dichtbij dat ik zie dat haar ogen blauw zijn. Ik ben nu zo dichtbij dat ik zie dat niemand ooit zo dicht bij haar gezicht komt om te zien hoe blauw haar ogen zijn.

‘Ik weet het niet,’ antwoordt ze.

Ik pak haar hand.

‘Kom op,’ zeg ik.

Dit is geen rusteloosheid meer – dit is roekeloosheid. We lopen hand in hand. Dan rennen we hand in hand. Die duizeligmakende haast om elkaar bij te kunnen houden, de snelheid waarmee we door de school stormen, waarbij alles buiten ons wordt gereduceerd tot een onbeduidend waas. We lachen, we hebben plezier. We laten haar boeken achter in haar kastje en rennen het gebouw uit, de frisse lucht in, de echte lucht, de zonneschijn en de bomen en de

minder moeizame wereld. Ik ben in overtreding als ik de school uit ga. Ik ben in overtreding als we in Justins auto stappen. Ik ben in overtreding als ik de sleutel in het contact omdraai.

‘Waar wil je heen?’ vraag ik opnieuw. ‘Zeg me eerlijk waar je graag heen zou gaan.’

Ik besef in het begin niet hoeveel er afhangt van haar antwoord. Als ze zegt: Laten we naar het winkelcentrum gaan, haak ik af. Als ze zegt: Neem me mee naar jullie huis, haak ik af. Als ze zegt: Eigenlijk wil ik het eerste uur vanmiddag niet missen, haak ik af. En ik moet afhaken. Ik moet dit niet doen.

Maar ze zegt: ‘Ik wil naar de zee. Ik wil dat je me meeneemt naar de oceaan.’

Ik voel dat ik dit ook heel graag wil.

Het is een uur rijden naar de kust. Het is eind september in Maryland. De bladeren beginnen nog niet te verkleuren, maar je kunt zien dat ze erover nadenken. De weilanden zijn stil, het groen verwaagd, verbleekt. De kleuren liggen om de hoek.

Ik vraag of Rhiannon iets op de radio wil zoeken. Ze is verbaasd, maar dat kan me niets schelen. Ik heb genoeg van de harde, irritante muziek en voel dat zij dat ook heeft. Ze brengt melodie in de auto. Er wordt een nummer gedraaid dat ik ken en ik zing mee.

... *And if I only could, I'd make a deal with God.*

Nu verandert Rhiannons verbazing in wantrouwen. Justin zingt nooit mee.

‘Wat bezielt jou opeens?’ vraagt ze.

‘Muziek,’ zeg ik.

‘Ha!’

‘Nee, echt waar.’

Ze kijkt een poosje naar me. Dan glimlacht ze.

‘In dat geval,’ zegt ze, terwijl het volgende nummer wordt aangekondigd, ‘doe ik ook mee!’

Algauw zitten we samen keihard mee te zingen. Een popnummer dat even veelzeggend is als een luchtballon, maar dat ons op dezelfde manier optilt.

Het lijkt of de tijd zelf zich ontspant om ons heen. Rhiannon denkt niet meer hoe raar het allemaal is. Ze geeft zich er helemaal aan over.

Ik wil haar een leuke dag bezorgen. Eén goede dag. Ik heb zo lang doelloos rondgezworven en nu wordt dit eendaagse doel me gegeven – zo voelt het althans. Ik heb maar één dag te geven – dus waarom zou het niet een goede dag kunnen zijn? Waarom zou het geen gedeelde dag kunnen zijn? Waarom zou ik de muziek van dat moment niet benutten en zien hoe lang ze aan blijft staan? De regels zijn uitwisbaar. Ik kan dit aan. Ik kan dit geven.

Als het nummer is afgelopen, laat ze haar raampje zakken en houdt haar hand in de frisse lucht waarmee ze een nieuw soort muziek in de auto brengt. Ik laat alle andere raampjes ook zakken en ga harder rijden, zodat de wind het overneemt en onze haren alle kanten uit blaast. Door de wind lijkt het of de auto is verdwenen en wij de snelheid zijn, de volle vaart. Dan wordt een ander nummer gespeeld. Ik laat het ons omsluiten en ik pak haar hand. Zo rijd ik kilometers door en stel haar vragen. Hoe het met haar ouders gaat. Hoe het is, nu haar zus weg is, omdat ze studeert aan een universiteit. Of ze vindt dat de school dit jaar veranderd is.

Het is moeilijk voor haar. Elk antwoord begint met de woorden: ‘Wat er met jou aan de hand is, ik weet het niet.’ Maar de meeste tijd weet ze het wel, als ik haar de tijd en de ruimte laat om antwoord te geven. Haar moeder meent het goed, haar vader niet zo. Haar zus belt niet naar huis, maar Rhiannon kan dat wel begrijpen. Studeren is studeren – ze wil graag dat die jaren vlug voorbijgaan, maar ze is ook bang voor de tijd daarna, omdat ze dan weer iets nieuws moet bedenken.

Ze vraagt wat ik vind en ik zeg: ‘Eerlijk gezegd probeer ik gewoon bij de dag te leven.’

Het is niet genoeg, maar het is iets. We kijken naar de bomen, de lucht, naar de borden en naar de weg. We voelen elkaars aanwezigheid. De wereld bestaat op dit moment alleen uit ons tweeën. We zingen weer met de muziek mee. En we zingen met dezelfde overgave, en maken ons niet te druk of onze stemmen de juiste toon vinden en of we nog de woorden weten. We kijken elkaar aan onder het zingen. Dit zijn niet twee solo’s, dit is een duet dat zichzelf absoluut niet serieus neemt. Het heeft zijn eigen vorm van conversatie. Je kunt veel leren over mensen uit de verhalen die ze vertellen, maar je kunt hen ook leren kennen door de manier waarop ze